

SZÉKELY KÖZÉLET

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI UJSÁG

Előfizetési árak:
Égész évre 50 Lel, félévre 25 Lel, negyedévre 13 Lel.
Egyes szám ára 1 Lel.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

A falusi intelligencia szerepe népünk vezetésében.

A társadalmi szervezkedések idejét éljük. Akárhon járunk, akárhová tekintünk, mindenütt azt tapasztaljuk, hogy az egyes társadalmi osztályok az „összetartásban az erő” elvét örök és megdönthetetlen igazságként fogadván el, ennek megfelelőleg cselekednek. Falusi népünk is megértvén az idők jelét, rálépett a szervezkedés útjára. Amidőn azonban ezek a szervezkedések történnek, az egyesek, sőt a tömegek tekintete első sorban a vezetők felé irányul, mert akkor, amikor a szervezett osztályok tagjai fölajánlják testi és lelki erejüket, a vezetőktől várják a helyes irányítást, a célirányos utmutatást.

Faluhelyeken a természetes vezetőtestület az intelligencia. Igaz, hogy egyesek, sőt éppen a falusi intelligencia a papot, tanítót, jegyzőt tartják csupán vezetőnek. Pedig ez nem állhat meg. A falusi intelligenciának minden egyes tagja egyformán vezetője kell, hogy legyen népünknek, mert a nép minden egyes dologban nagyon is megfigyeli, hogy az „urak” mit csinálnak, hogyan gondolkodnak és így már a nép lelkében is ott van a tudat, hogy a falusi intelligenciának minden egyes tagja neki tulajdonképpen vezetője, akitől vár minden jót és minden irányítást. Ennek a vezetésnek meg kell nyilvánulni népünk társadalmi és gazdasági életének vezetésében egyaránt.

A nép társadalmi életének vezetésére legelső sorban kínálkozik az alkalom az ifjusági egyesületekben. Sajnos azonban, hogy már itt tapasztalható az, hogy a falusi intelligencia nem vezet egyöntetűen. Az ifjusági egyesület a legtöbb helyen csak a tanító vezetésére van bízva, sok helyt a pap is segít neki, de hogy ott látók az intelligencia minden egyes tagját, az nagyon ritka; pedig papíron — az alapszabályokban — mint egyleti atyáknak és egyleti anyáknak ott dízeleg a nevük. Milyen hatalmas nevelői hatással volna az az ifjuságra, ha a vezetők közül nemcsak a megszokott arcokat látnák, hangokat hallanák, amelyek kora gyermekesüktől ott vannak velük mindennap, hanem a templomtól és iskolától kisé távolabb eső személyek ajkáról is hallanák az intést, buzdítást, erkölcsi tanítást egy-egy felolvasás, egy-egy szavaltat, vagy előadás keretében. Az ilyen szereplésre bizonyára nem az volna a vélemény, hogy „azért csinálja, mert ezt tanulta, s az a mestersége”, hanem a mélységes háta és jóleső érzés maradandó jó következményekkel hatná át a lelkeket.

Ott vannak a gazdakörök. A gazdakör összejövetelein is nagyon gyakran be lehetne bizonyítani, hogy a faluban minden intelligens ember vezetőszerepre van hivatva és vezet is. Ugyanis a falusi világi intelligenciának legnagyobb része birtokos ember lévén, hol a gazdálkodás, hol az adás-vevés, gazdasági szaklapok olvasása, hasonló emberekkel való érintkezés folytán annyit látnak, annyit tapasztalnak, hogy ha ezekből a tapasztalatokból adnának elő gazdaköri összejöveteleken, felolvasásokon, fűszerzve az életből vett gyakorlati példákkal, ennek bizo-

nyára meglenne a mély hatása és jó következménye a falu egész népére.

Vagy ott vannak a különböző estélyek, ünnepek. Mit tapasztalunk ezek rendezése körül? Ha vallásos estély van, a pap a főszereplő — hivatalból. Holott milyen gyönyörűséges szép dolog, amikor egy indifferens személy áll ki az asztalhoz, a teszt tanubizonyoságot vallásos estélyeken az ő vallásos érzületéről, mélységes hitéről.

A falusi intelligencia vezetőszerepére megvan a hely és alkalom az olvasóköri körökben is. Népünk, amióta a világraszóló és a világot megrendítő események megkezdődtek, állandóan érdeklődik a napi politika és a napi események iránt. Ha ujságot kaphat a kezébe — bár fáradt a nehéz munkától — azért a legnagyobb mohósággal olvassa el; még aki olvasni nem tud, az is érdeklődik, szeretne tudni mindeneiket, mintha talán ettől függne a lét. Tudjuk azonban, hogy manapság az ujságot olvasás drága mulatság, s népünk nem igen telik ki a luxus: az ujságra való előfizetés. De azt is tudjuk, hogy ha aprópénzeket össze tesszük, summát kapunk és boldogulhatunk. Alkossa meg a falusi intelligencia mindenütt egyesült erővel az olvasóköri köröket. Az összetett aprópénzekkel rendeljenek egy néhány lapot, könyvet, hogy legyen miből tanulni, tudni népünknek. De ne elégedjünk meg azzal, hogy azokat a bizonyos lapokat, könyveket leteasszük az olvasóköri asztalára, hanem esténként menjünk az olvasóköribe, olvassunk fel hangosan egy-egy lapot, magyarázzuk meg a tartalmát, mert ez által sok téves következtetést semmisítünk meg és sok balga gondolatot oszlatunk el. Cselekedje ezt meg nemcsak a pap, tanító és jegyző, de cselekedje meg minden intelligens ember, mert akkor létezen áldás a közös munkán és az intelligencia munkát, eredményes munkát fog produkálni.

Ha falusi intelligenciánk távol áll is a falu társadalmának az irányításától, a legtöbb helyen részt vesz a gazdasági élet vezetésében. Igyekeznek jó példával elől járni állattenyésztésben, mezőgazdaságban, sőt nagyon sok helyen igazán mintakép gyanánt járnak elől. Ott vannak a különböző szövetkezetek vezetői között, mint igazgatók, felügyelők, avagy tisztviselők. Csakhogy ezen a téren sem egyöntetű a működés. Ezen a téren annyi intrika, gyanúsítás játszik közre, hogy sokszor valószínűs botrányvá válik a végén, amelynek áldozatául esik az intelligencia tekintélye, a nép részéről bizalom és maga a nemes intézmény. Holott, ha egyöntetűen működne, virágozna az intézmény, növekedne a bizalom, s meglenne a vezetők és a nép között a szükséges harmónia.

A harmóniát különben minden téren előidőzi első sorban a kölcsönös megértés. Ez uralkodik mindenelőtt a falu intelligenciája között. Egyik a másikban ne lásson törtetőt, de nemes célok bajnokát. Ha valami jó támad a nép javára valakinek a lelkében, s ahhoz közös erő kell, ám közölje a vezetőség más tagjaival is és apróra megfontolván mindeneiket, közösen fogjanak hozzá a cselekvéshez. Uralkodjék a lelkekben az egymás megbecsülése, s akkor a kölcsönös megbecsülés nyomán támadni fog a szeretet hatalmassága, amely először összehozza a vezetőket, másodsor pedig — mintegy láthatatlan kötelék-

kel — összeköti az intelligencia lelkét a nép lelkével.

A változások idejét éljük. Népünk lelkében chaotikusan ott élnek a levegőben szerteszét szálló romboló eszmék, s az ősi erények roncsaiképpen még meglevő jóra való fogékonyság. És ebben a chaotikus érzületben a szeme révedezve tekint szét a falu intelligenciája között és sóvárogva várja a helyes irányítást, vezetést. S amidőn szervezkedik, tulajdonképpen munkaképességét ajánlja fel, de szüksége van az igazi vezetőkre, akik őket egy megelégedettebb lét felé vezessék. Az alkalom tehát megvan. Némuljon el ezért lelkünkben minden ellentét, amely eddig elválasztott, nyujtsunk békejobbót egymásnak, szűnjenek meg a kicsinyeskedések, s fogjunk munkához. Ezzel tartozunk saját magunknak, népünknek és fajiságunknak. S ha egyetértően cselekszünk, megnyugtathatjuk a busgó kötelességteljesítés tudatában magunkat, javára válunk népünknek, megsemmisítjük a lelkekben szunnyadó romboló eszméket, végül hatalmas szolgálatot és kötelességet teljesítettünk fajiságunknak. Vajha így lenne!

Dávid Ferenoz, bősödi ref. lelkész.

A községi faiskolák üzembevétele.

A „Székely Közélet” mult évi 9—16 számaiban Gál Imre hivatott tollal számol be „Vármegyénk gyümölcsstermeléséről”. A beszámolóban lefektett elveivel mindenben egyetérttek, csupán abba nem tudok belenyugodni, hogy ő a községi faiskolák életében nem bízva, a további orvoslástól sem remélve, kimondja a szentenciát: „a községi faiskolának nincs jövője”, mert a területek alkalmatlan helyen vannak kijelölve, miért a kezelő tanítók reményt veszítettek s az új generáció pedig nem nagyon hajlandó a faiskolák kezelésére.

A faiskolák ügyében bajok, betegségek tagadhatatlanul voltak, vannak s talán lesznek is. Ez azonban még mindig nem elég ok arra, hogy a községi faiskolákat meghalni engedjük, mert ugy a régebbi, mint az újabb tapasztalatok azt mutatják, hogy azokra elkerülhetetlenül szükségünk van.

Ha valamelyik beteg az orvosok belgyógyászatilag meggyógyítani képtelenek, a gyökerebb gyógymóddhoz, az operációhoz fordulnak s a szerv megromlott részét kivágják — s ki tagadná, hogy ha kinok árán is, de számtalan életet mentett meg ez az eljárás?

Ami község faiskoláigunk is ilyen operációt kíván s ha ez sikerül, hiszem, hogy a beteg felgyógyul. Állapítsuk meg hát a körtüneteket s azután a beteget küldjük a „műtőterembe”-be.

A községi faiskolák a kívánalmaknak három okból nem felelhetnek meg:

1. a faiskolai kerítések általános hiányossági;
2. a faiskolát kezelő tanítók díjazatlansága; és
3. a faiskolafelügyelők aránytalanul csekély díjazása miatt.

Ezek az okok a „Vármegyei Szabályrendeletek” hiányosságaiból származnak, a tulajdonképpeni beteg tehát a „Szabályrendeletek”. Mielőtt a szabályrendeleteket „műtőterembe” küldönök, tegyünk megfigyeléseket.

Köztudomású tény, hogy vármegyénk a gyümölcsstermelésre kiválóan alkalmas. Az eddig alkalmatlannak gondolt, magasabb fekvésű részekben is az oda kiválasztott, a hűvös éghajlatnak ellenálló, edzett fajták, mint pl.: Aranypármén, Jonathán alma, stb. jól teremnek.

Az is könnyen bebizonyítható, hogy vármegyénk éghajlata a szeszélyességig változatos. Míg az egyik községben enyhe az éghajlat, addig

a tőle pár km.-re fekvő szomszédos községben már zord, helyi szelek, hideg légáramlások és hirtelen éjszakai lehűlések uralkodnak. Ezért egyik községben megterem az enyhe éghajlatot kívánó dió s ezekkel szemben a szomszédos községben ha meg is él a fája, de gyümölcsöt sohasem hoz.

Ezek az éghajlatbeli különbségek indokolják a beteg községi falkolágy kezelését, meggyógyítását még operációval is, mert az idegenből hozott oltványok nemcsak az átültetéssel, hanem az éghajlat és talajbeli különbségekkel is meg kell hogy küzdjenek. Ha az enyhébb vidékről hozott oltványok meg is erednek, a mostohább viszonyok között a különböző betegségek, különösen a rákosodás és élőködők melegágyai lesznek; természetünk csökken, életkoruk rövidül s veszélyeztetik a meghonosult, edzett, régi fajtaikat is. Különösen tartanunk kell a gyümölcsfák legveszedelmesebb ellenségének: a vértetűnek behurcolásától. Nem régen azt hittem, hogy ez az alföldi betegség a felföldet nem veszélyezteti. Mióta azonban — pár évvel ezelőtt — Brassóban személyesen győződtem meg ittlétéről, azóta hiszem, hogy megyénkbe is behurcolható, ha már itt nincs.

Azt is mindnyájan tudjuk, hogy az egész vármegyében nagy a gyümölcsfahiány.

Készséggel elismerem, hogy a hiány egyik oka az, hogy megszűnt a nagyobb mennyiséget termelő központi falkola; a másik pedig az, hogy a háborús viszonyok lehetetlenné tették a községi falkolák működését.

A községi falkolák üzembe vétele nem tenné szükségtelemmé a megyei és a járási mintafalkolák létesítését, hanem ellenkezően éppen a községi falkolák érdekében volna szükség, hogy legyenek általános, magasabb érdekeket szolgáló mintafalkolák; melyekből előadásokkal, tanfolyamokkal irányítanák a vidéki falkolakezelőket; a nekik megfelelő fajtaikat kiválasztanák, termelésükre utasítást és oltóveszélyeket adnának.

Bár a két típusú falkola élje azonos, hivatásuk mégsem teljesen egyező. Mert míg a központi falkolák ugyasólván „gyárilag” látnak el a közönséget oltványokkal, addig a községi falkola megmaradva a „hási-ipar” természeténél s inkább helyi érdekeket szolgálva, a jövő nemzedéket: az iskolás gyermekeket bevezetné a gyümölcsfanevelés, nevelés és ápolás tudományába, amire még abban az időben is szükség volna, ha a központ látná el oltvánnyal a vidéket, mert szaktudás nélkül a fát sem helyesen ültetn, sem ápolni nem lehet s a szaktudást a központi falkola helyzeténél fogva sem adhatná meg; ezt bele kell nevelni az ifjúságba.

Azt hiszem, ezen indokok után a községi falkolák létjogosultságát senki kétségbe nem vonja. De lássuk a betegét:

I. A községi falkolák kezeléséről szóló (VIII.) vármegyei szabályrendelet 6 § a intézkedik a falkolák bekerítéséről. Azonban — tisztelet a kivételnek — a községek igyekeztek ebbeli kötelességük alól mindenféle ürüggyel kibujni, miért még ott sem lehetett meg a kívánt eredmény, hol a tanítók szakértelemmel és törekvéssel kezelték a falkolát, mert a kerítésihiány miatt a csekék, juhok és a nyulak következetesen minden évben elpusztították az oltványokat.

II. A szabályrendelet 7 § a értelmében a községi képviselőtestület a néptanítót, a helyi több van, ezek valamelyikét bizza meg a kezelésrel s „mértányos javadalmazásról” gondoskodik. Ez a „mértányos javadalmazás” elég tág meghatározás lévén, a képviselőtestületek még akkor is a takarékoskodás felé kalandoztak benne, mikor abból a köznek szemmel látható kára volt, minél fogva a kezelőt „mértánytalanul” vagy legtöbbször esetben sehogy se díjazták.

Más helyen pedig azon oltványokból adtak bizonyos részességet, melyeket a kerítés hiánya miatt minden télen elpusztítottak az állatok. Ilyen díjazásokért eredményt még a „tanítóktól” se lehet várni.

Ezek előrebocsátása után egyetérték Gál Imrével abban is, hogy a kezelők az önhibájukon kívül álló okok miatt — s nem akarván állandóan élni a községi nagyságokkal — „elkezdvetlenedve, az egész falkolágyet kénytelen — kelletlen kezelték.”

III. A szabályrendelet 23 § a a falkola-felügyelő minden egyszeri látogatásáért 4 korona díjat és természetbeni fuvarot állapít meg. Ez a díj amellest, hogy a multban is nevéstégesen csekély volt, a mai magas árak mellett meg nem állhat.

A természetben való fuvar pedig a multban is kivihetetlen volt s a jövőben is az lenne. Ezért olyan fuvardíj volna megállapítandó, amiért valóban is fuvarost lehetne fogadni.

A megállapított körtünetek alapján kérem az illetékes közigazgatási bizottságot, hogy a

hibás tagokat a megyei szabályrendeletekből operálja ki s helyezzen oda a mai viszonyoknak megfelelő részeket; vagyis intézkedni sziveskedjék asiránt, hogy:

1. a falkolák nyul ellen védelmet nyújtó legalább 180 cm. kerítéssel bekerítettessenek;

2. hogy a falkolakezelő tanítók általánosan és egységesen, a terület nagyságához mérten, határozottan megállapított, valóban „mértányos díjazásban” részesüljenek és

3. hogy a falkola-felügyelők a mai viszonyoknak megfelelő fuvar és napidíjat kapjanak.

Ha ezek az intézkedések végrehajthatnak, akkor a községi falkolák is hivatásuknak bizonyosan meg fognak felelni. Pálfy Ákos.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-t. közgyűlése.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-t. f. hó 24-én d. e. 11 órakor tartotta meg hivatalos helyiségében 39-ik évi rendes közgyűlést, Sobosi János dr. elnök elnöklété alatt. Gyorsan és zajtalanul folyt le a gyűlés. A részvényesek egyhangulag fogadták el az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését és a nyereség felosztására vonatkozó előterjesztését.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság szakos felmentvényének megadása után, a közgyűlés az alapszabályok több §-ának módosítását határozta el, melyek az intézet cégének magyar és román nyelvű használatára, az eddigi korona pénznem helyett a leu-valuta bevezetésére, továbbá az intézet üzlethőreinek a közszükségleti cikkek adására-vevéseire való kiterjesztésére vonatkoznak.

Ezután az alapszabályok 29. § a értelmében az igazgatóságból kilépő Szakács Zoltán, Kovács Dénes, Szabeny Antal és Gál Imre igazgatósági tagokat további 3 évre, az üresedésben levő és 1922. év végéig érvényes igazgatósági tagságra dr. Cornea Tamás prefektet és a 44 §. értelmében kilépő egész felügyelő bizottságot: Ugron Ákóst, Pál Istváot, Tamás Albertet, dr. Imreh Domokost és dr. Vass Lajoost újabb 3 évre választották meg, mely után a közgyűlés véget ért.

Amint az igazgatóság jelentéséből és a mérlegből is megállapítható, az Udvarhelymegyei Tp. R.-t. a lefolyt üzleti évben sem lépte át a takarékpénztári üzletágak körét és nem igyekezett kihasználni a konjunkturákat. Ennek dacára az előző 1919-ik üzletév eredményéhez képest a mérleg jó eredménnyel zárult. Igaz ugyan, hogy a tiszta nyereség csak 11,649.25 L., bár az intézeti székházak értékét is felemelték, de ezzel szemben segített az intézet tisztviselőinek nyomoruságos helyzetén egy 50%-os fizetés-emeléssel, realisabb alapokra fektette le a mérleg felépítését azáltal, hogy az előző években magas árfolyamokon beállított értékpapír állományát a mai viszonyoknak megfelelőbb árfolyammal, több mint 150.000 L.-vel apasztotta, hogy az értékpapír állománya után járó évi 52,708 L. kamatjövdelem helyett, csupán a befolyt 875.25 L.-t állította be a mérlegbe, hogy az értékpapirokban bekövetkező nagyobb veszteségek fedezésére eddigi tartalék-alapjához 142.990.68 L.-t csatolt és hogy a budapesti pénzügyintézetknél a forradalom idején elhelyezett és félmillió leut meghaladó összeg után semmi kamatjövdelemet sem vett elszámolásba.

Ha összehasonlítjuk az 1920. évi mérleget az előző évivel, minden jogcímünk meg van arra, hogy bizalommal nézzünk az Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-t. jövője elé, annál inkább, mert mindenki előtt köztudomásu, hogy az 1920. évi egészségtelen pénzügyi viszonyok milyen káros visszahatással voltak Erdély gazdasági életére. S ha ilyen súlyos viszonyok között is így meg tudta állani helyét, akkor nem kételkedünk abban, hogy helyes gazdasági politikával vármegyénk gazdasági életének irányítója lehet, különösen, ha Magyarországon levő értékeinek birtokába jut és ha a mult évben közgyűlésileg elhatározott alaptőke-emelést — melyre a pénzügyminiszter válasza még mindig késik — keresztülviheti. —k.

Lebélyegzik a volt monarchia által kibocsátott állami értékpapirokat.

A pénzügyi *Vesérigazgatóság* 3443—921. IV. 20. sz. rendeletével az összes volt Osztrák-Magyar birodalom által kibocsátott értékpapírok felülvizsgálatát, illetve lebélyegzését rendelte el.

A lebélyegzés 1921. április 15-én veszi kezdetét és 1921. május 10-ig fog tartani, a husvéti ünnepnapokon való felfüggesztésével. Lebélyegzésre kerülnek a volt osztrák birodalom és Magyarország által 1914. július 28-ika előtt kibocsátott járadékkölcsönök, államkötvények, pénztárjegyek stb. Továbbá az 1914. július 28-ikától 1918. október 31-ikéig kibocsátott járadékcímletek, államkötvények, pénztárjegyek stb. Ezen utóbbiak elismervény ellenében be is vonatnak. A felülvizsgálatot, illetve felülbélyegzést a r. kir. pénzügyigazgatóság végzi, hová az ott kapható bejelentőlapokon (két példányban) kell a bejelentést megtenni.

Akiknek értékpapírjai bármind okból külföldön vannak, azokat is bejelenthetik. Megjelenni mindenki személyesen tartozik.

A városiak részére bejelentési időül f. hó 20. és 21-ik napjai voltak dobolás útján kihirdetve. Természetesen, ez a rövid határidő egyáltalában nem lehetett elég, hogy a bejelentés, illetve lebélyegzés ezalatt elintézhető legyen. Dacára a második napon keletkezett nagy torlódásnak s a személyzet fokozott munkásságának, soknak kellett ügye-végzetlenül a helyszínéről távoznia. Föltétlenül szükséges és kívánatos, hogy az eljárást, melyet az ünnepek beállta miatt szakítottak félbe, ünnep után ismét folytassák, hogy a hibájukon kívül lemaradottakat se érje károsodás.

Körcölésök.

Egy körcölésről.

Ugy értesülök, hogy a „Pirizma bévételről” szóló körcölésomben az általam képzölt s kötött „Hunyadi” mián egy valóságos cristuri „Hunyodi” mintha találva és sértődve érezné magát.

Erre nézve tisztoséggel kijelentöm, hogy én cristuri „Hunyodi”-t soha életomben nem ismerem, neki hirit se hallottam, róla soha, semmit nem körcöltem. Az én „Hunyadi”-m nem ő, hanem kötött alak, akinek a valóságban neve, szövénye, husa és csontja nincsen.

Nekem a Czuczor Gergő „Hunyadi” című verséhez a tréfa s a vers kedviért két név kellett: Hunyadi és Kiráj. Ezeket nem is kellett erősen köteni, met a versben Czuczor Gergő rég kikötötte; minél fogva én csak a melléje való mesét kötöttem az olvasó közönség mulattatására. E' pedig nem szöntírás, sem nem köpenyeg. Legtovább véletlenül s akaratlanul úgy jártam, mint az alábbi sírföliirat vésnöke, aki így fogalmazott:

„Itt e sírban nyugszik Vitéz Kuruc Ferkó,
Akit agyon rugott egy megvadult pejkó;
János volt a neve szegény halandónak,
Csak a vers kedviért iratot Ferkónak.”

Ismétölten kijelentöm, hogy az én „Hunyadi”-m a cristuri „Hunyodi”-val nem azonos; ugye Szörkesztő ur? Azétt — ha van — a cristurit is tisztölöm, amíg élök, én: Kurta Gábé.

A fentiekhez magunk is hozzáteszük, hogy az említett „Körcölés”-ből higgadtan senki semmi sértőt ki nem olvashatott, ilyen szöndök a cikk írójától távol állott. A véletlen név-egyezésről sem neki, sem nekünk tudomásunk nem volt. Szerkesztő.

Körrendelet az állatok legelőre bocsátásáról. A földművelésügyi államtitkárság 1167. sz. rendelete most jelent meg a hivatalos lapban, amely szerint a legelőre való bocsátás előtt egészségügyi szempontból az állatok megvizsgálendók. Ahol járási állatorvos nincs, ott a magán, vagy törvényhatósági állatorvos végezheti a vizsgálatokat, aki elfoglaltsága esetén csak azon községekbe tartozik kimenni, amelyekben a ragályos betegségek gyakoribbak. Tenyésztési szempontból ellenőrzendő, hogy a fajta és szám tekintetében az apaállatok megfelelnek-e a szabályzatnak. A tenyésztők apaállatai összeirandók és a központhoz jelentendők.

HIREK.

Április 30.

Azokat az 1900 évbéli születésű, illetve 1922 évbéli sorozási évfolyamba tartozó besorozottakat, akik felmentés iránti kérést adtak be, a városi tanács felhívja, hogy május hó 15-ikén reggel 8 órakor a vármegyeháza nagytermében jelenjenek meg. Megjelenni tartoznak azok is, akiknek felmentési jogosultságát már elismerték.

Eljegyzés. Szentbenedeki Székelyhidú Gizikét eljegyezte nagysolymosi Konca Gyula Budapesten.

Házasság. Szombatfalvi Szombatfalvy Mária atrak és alistáli Tamka Tibor dr. Budapesten a józsefvárosi plebánia-templomban folyó évi január hó 30-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

„A harang” előadása. Az Oltáregylet jótékonycélú előadását, melynek jövedelméből egy részt a szegény tanulók kapnak, május hó 7-én este a „Bukarest” színháztermében tartják meg, ha az engedély addig meglesz. Az estély rendezői dr. Vass Lajosné, Florián Kristófné, Papp Zakor Endréné és Forró Gézáné. Május 9-én délután 5 órakor pedig ifjúsági előadás lesz, mikor felnőttek 5 lei és tanulók 2 leit fizetnek. Jegyek szerdától kezdve válthatók lapunk nyomdájában.

A hus és tejtermékek árát az ármezsgé-állapító bizottság legutóbbi ülésében a következőképpen maximálták: Marha-, borjú- és bányahus 8 leu, sertéshus 14 leu, zsirnak való szalonna 18 leu, sertésháj 22 leu, olvasztott disznózsír, sózott fehér szalonna 24 leu, füstölt paprikás császárhús 26 leu, vegyes felvágott 18 leu, száraz kolbász 12 leu, nyári szalámi 18 leu, téli szalámi 62 leu kilogrammonként. Ez árak azonban csak a városra értendők; a megye más községeiben minden 1 leuval olcsóbb. A városban a tehéntej literenként 2 leu, bivalytej 2 leu 50 ban, rendezes falusi vaj kilogrammja 20 leu, teavaj 32 leu. Falun a tehéntej 1 leu 50 ban, bivalytej 2 leu, közönséges vaj 16 leu, teavaj 30 leu.

Halálozások. Ö. v. Szabó Károlyné Ferenczy Juliánna f. évi április hó 16-ikán Budapesten, 83 éves korában elhalt. A szép kort ért, tisztos urinőt, ki nemrégben egyik kitelepítő vonattal távozott el városunkból, április 18-ikán a kerepesi-temetőben helyezték pihenő helyére. Nagyszámú, tekintélyes család, melynek egyrésze körünkben él, gyászolja a megboldogultat.

Benedek Mózes április hó 26-ikán Székelyudvarhelyen 71 éves korában elhalt. Nagy részvét mellett temették.

A ref. kollegium műsoros estélye április hó 23-ikára az érdeklődő közönségnek még az eddigi hasonló estélyek után is szokatlan nagy számát vonzotta össze. Így az estély fényes anyagi sikere kétségtelen, a nyújtott szórakozás pedig méltó volt a nagy érdeklődéshez, a közönséget teljesen kielégítette. Az ifjúsági énekhar egy Schubert-dalt és a régi híres diák éneket, a „Gaudeamus igitur”-t Z. Sebess József tanár biztos vezetése alatt, kiváló pontossággal, lelkesen énekelte el. Vida András és Szabó Judit megkapó szépen szavaltak. Zárug Sarolta, Szabó Ernő, Rákóczy László, Looz Ernő és Schlosser Vilmos egy Mozart opera Ouverture-jét kiváló zenei érzéssel, gondos összetanultsággal játszották el. Két könnyed szellemességű, mulatságos bohózatban a kollegium diákjai közül: Duka Irén, Looz Ernő, Lőrinczy Géza, Bene József, Németh Andor, Demeter Gyula, Szakáts Zoltán, Kiss Árpád, Jeszenszky Miklós és Kelemen Károly tettek tanúságot színjátszó ügyességükről. Az estély legvalóságosabb és legeredetibb száma Bíró Sándor tanárnak a kollegium régi diákéletét ismertető tartalmas és szellemes felolvasása volt, melyben a közönség elé varázsolta a diákélet sok kedélyes nyomorúságát, költői kedvességű intimitását. Az előadást a Haász F. Rezső által festett művészi vetített képek nagy hatással illusztrálták.

A r. kath. főgimnázium dalestélye, melyről mult számunkban rövid hírt közöltünk, az Oltáregylet ugyanegy időre tervezett estélye miatt május 7-ikéről elmarad és előreláthatólag május 28-án fog megtartani, ha az engedély akkorra megszerozhető lesz.

Nagyszabású irodalmi ünnepet rendez május 5-iken a Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság Marosvásárhelyen, melyre az erdélyi részeknek magyar kultúra iránt érdeklő társadalmát elvárja és szívesen látja. Az estély pótolná a január közepére tervezett, de akkor hatósági engedély hiányában elmaradt kulturális ünnepséget. A program egyik főpontja Dékániné Máthé Mariska és Kiss Gyula „Balassa Bálint Erdélyben” című egyfelvonásos történelmi vígjátéka lesz, melynek keretében egykoru jelmezekben, magyar diszruhákban eltáncolják a palotás táncot is. Szerepelnek még Jauovics Jenő, Ravasz László, Tótfalussy József és mások. Erdély költői (Áprily Lajos, Berde Mária, Nagy Emma, Reményik Sándor, Tompa L.) verseiből kiváló szavaltószíneszek, előadók fognak válogatott darabokat bemutatni. Klasszikus zenezámmal fog szerepelni a marosvásárhelyi zeneiskola valamelyik jeles művésztanára is.

Részvét-köszönet. Mindazoknak, kik öv. Jakab Antalné elhalálása alkalmából részvétüket kifejezni szívesek voltak és a temetésen megjelentek, ezton mond hálás köszönetet: a gyászoló család.

Konfirmációi ünnepély. A székelyudvarhelyi ref. egyházban május hó 5-én, áldosó esütörtökön d. e. 10 órakor lesz a konfirmációi ünnepély. Ezt megelőzőleg szerdán délután 3 órakor lesz a nyilvános kikérdezőse a növendékeknek a templomban. Erre az ünnepélyre a szülőket és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a *lelkészi hivatal*.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége a héten rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Boesánczy László elnöklété alatt a szövetség elnökeinek, Lészay Ferencnek és alelnökének dr. Gidófalvy Istvánnak elhunytával megüresedett és még egy betöltetlen igazgatósági tagsági helyre megválasztották br. Josika Gábort, az E. G. E. elnökét, dr. gr. Bethlen Györgyöt, az Erdélyi Gazdasági Egylet alelnökét és dr. Kolozváry Bálintot. A közgyűlés elhatározta, hogy a kiegészítő hitelgényeinek kielégíthetése és a falusi hitelszövetkezeteknek ismét működőképessé tétele érdekében minden lehető meg fog tenni a körülmények által engedett legrövidebb időn belül.

A „Gyimesi Vadvirág” Székelykeresztúron. Az eddigi előadásaival is már népszerűvé vált, sok elismerést szerzett székelykeresztúri „Műkedvelő Társulat” május hó 5-ikén, áldozócsütörtökön „A gyimesi vadvirág”-ot, Géczy István rendkívül kedves, pályadíj-nyertes népszínművét fogja előadni. Az előadás jövedelme az ottani ref. egyház Harang alapját fogja gyarapítani. A jótékony cél és az a körülmény, hogy a darab szerepei a legtehetségesebb és legmegfelelőbb műkedvelők kezében vannak, az előadásnak bizonyára fényes erkölcsi és anyagi sikert fog biztosítani.

Meghívó. Homoródalmás község ifjúsága május hó 17-én (pünkösd harmadnapján) műsorral egybekötött kosaras táncmulatságot rendez, melyre a t. vidéki közönséget ezton hívja meg a rendezőség. Zenét a Kónya Jancsi zenekara szolgáltatja.

A „Napkelet” új száma most jelent meg rendkívül érdekes és aktuális tartalommal. Értékes novellák, szindarabriszlet, cikkek és jegyzetek tessik a kitűnő folyóiratot népszerűvé és változatosá. A rengeteg anyagból kiemeljük Dózsá Endréné, az Erdélyi Irodalmi Társaság elnökének kitűnő cikkét az örök forradalomról. Hatvan Lajos tanulmányát Ady Endréről, Kacsér Illés pompás drámarészletét, Révész Béla, Dionis László és Zsolt Imrei Jenő izmos novelláit, Endre Károly és Zsolt Béla verseit. Baudelaire százéves évfordulójáról Ligeti Ernő érdekes tanulmánya emlékezik. Déry Tibor új regénye ebben a számban már kibontakozik és meglepő szépségeket mutat. Egy eredeti székely népmese is van az új számban, sok érdekes aktualitás mellett.

Új bérkoosi-díjszabás. Székelyudvarhely város rendőrségének feje, Crăciun rendőrprefectus 609—1921. szám alatt a bérkocsik díjazását újra szabályozta. Ezton a városban levő kéffogatu bérkocsik használói a következő díjakat kötelesek fizetni: 1 vagy 2 személy nappal fél órai kocsi-zésért a város belterületén 15 leu, várakozási idő 5 perccel 50 ban. A vasúti állomásra, vagy onnan a városba nappal 15 leu. Éjjel a fenti díjnak fele még hozzá számítandó; 2 személyen felül, minden további személy után még 2 leu pótdíj. A Szejkefűrdőre 25 leu, várakozási

idő 10 perccel 1 leu 50 ban. A sósfűrdőre 15 leu. A kocsiiban elhelyezhető podgyászért külön díj nem jár. Az új díjszabás április 29-ikétől érvényes.

Régi bűn is napfényre jut. Két izben is meglepte Benedek György szentegyházfalvi lakost Péter Józsefné, ki nevezettől 1919. évi augusztus hóban és 1920. július havában, mintegy 2000 leu értékű zsirt, sonkát és nagymennyiségű ruhaneműt tulajdonított el. A bűnt akkor elcsipni nem lehetett. Nemrég azonban Péter Józsefné a lopott ruhaneműket értékesíteni akarván, szentegyházfalviaknak is adott el belőlük. Egy ilyen darabban a károsult a magára ismert. Feljelentésére az ügy Nagy András rendőrfogalmazóhoz került, aki Péternénél, aki jelenleg férjestől együtt Ugron Ákosnál szolgál, kutatást tartott, miközben több ellopott darab napfényre került. A nyomozás hatása alatt a tolvaj nő lopásait beismerte. Egy tettestársával együtt az ablakon másztak be a károsulthoz. Péter Józsefnét letartóztatták és ügyét áttették az ügyészséghez. Az eljárás tovább foly.

KÖZGAZDASÁG.

A Földmives Szövetség.

A Földmives Szövetség 4-ik számu körlevelét a gazdakörökhöz szétküldötte. Nagyon kívánatos lenne, ha a határjárással összekötött gazdasági előadásokon a gazdák minél nagyobb számban jelennének meg, hiszen az ott folytatandó eszmecsere sok tanulságot rejt magában, sok megzivilendő eszmét dob felszínre, amelyekből csak tanulni lehet. Itt az ideje, hogy levetkőzzük zárkózottságunkat, hogy egymást tanítva és egymástól tanulva nézzünk jövőnk elébe. Jövőnk esetleg borul lesz és sötét. Gazdasági életünk ma küzdelemmel terhes és bizonytalan, de a csüggedés nem okos dolog, kiheverjük ezt a bajt is, mert ki kell hevernünk.

Az állatvásárok továbbra is a teljes üzletelenség jegyében folytak, ma már annyira lezárt az élőmarha ára, hogy a beszállási árakkal csaknem azonosak. A marhaárak esése, nem rejt magában veszedelmet, sőt nagyon kívánatos lenne, ha azok a normális árra lebonyolódhatnának. Ámde az, hogy a mezőgazdasági termékek ára rohamosan esik s más közgazdasági cikkek ára még ma is a lehető legmagasabb, teljes veszedelem. Így a gazdák anyagi romlása elkerülhetetlen, már pedig, ha a mezőgazda nyomorult, nyomorulttá lesz az ország. Ezért oda kell kiáltanunk azokhoz, akik a hatalmat birtokolják: „Segítsetek amíg nem késő; szabad állatforgalmat, szabad gabonaforgalmat.” A mai állatárak mellett egy gazda összes állataitól meg kell hogy váljon, ha nagyobb számu családját lábballal akarja ellátni.

E lap hasábjain, körleveleinkben számtalanszor fordultunk gazdatársainkhoz a mezőgazdasági árucarnok felállítására, illetve részvényjegyzés céljából. Az eredmény ez ideig igen gyenge. Nem lenne helyén való minduntalan arra figyelmeztetni gazdatársainkat, hogy vagyoni erejéhez mérten mindenki részvényt jegyezzen, mert a belátók és előre nézők, a saját hasznukat keresők a jegyzést amugy is megteszik, míg az olyanokra, kiknek a közbeszéd szava szerint „hiába húzod ki fejét a pad alul, úgy is visszadugja” kár szót vesztegetni. Az árucarnok felállításától függ jövőnk s igen nagyfokú tehermentesítésünk s az összetartozandóság gondolata megvőv attól, hogy egymásnak ártalmára legyünk, egymást meg ne becsüljük.

Az élelmezési gabona: buza, törökbuza beérkezését minden percben várja a vezetőség, türelmetlenségre ok nincs, mert a bejelentés sorrendjében minden község hozzájut gabonájához.

A szövetség által megrendelt gyümölcsfaoltványok mind elkelték, sőt az utóbbi napokban oly nagy volt a kereslet, hogy néhány száz darab még feltétlen elkeltna. Mindenesetre jellemző gazdatársaink gondolkozására, hogy amikor arról van szó, be kellene valamit szerezni, akkor nem kell — s ha már be van szerezve, akkor tömegesen jelentkeznek az átvételre. A beszerzett tavaszi vetőmagvak elkelték, csak még búkköny kapható igen csekély mennyiségben. Ujabb kereslet folytán intézkedett az elűkötség lóher-mag szerzése iránt, ha jutékedése sikerre vezet, az igénylőknek a beszerzett mennyiség ki fog osztatni.

Sándor István fenyédi lakosnál 1 drb. 22 hónapos simmentháli bebélyezett bika eladó.

—6—k.

ELADÓ HÁZ

Str. Reg. Carol (Br. Orbán Balázs-u.) 18.
 Értkezni lehet ugyanott.

Meghívó
 a Zetelaki Gazdasági Takarékbetéti R.-t.
 1921 évi május hó 8-ikán d. u. 4 órakor
 Zetelakán, az iskola helyiségében tartandó
IX. ÉVI
rendes közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a zárszámadások bemutatása.
2. A tiszta nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése iránti határozat.
4. Az alapszabály 24. §-a értelmében az igazgatósági tagok megválasztása.
5. A felügyelőbizottság megválasztása.
6. Elnök választása.
7. Esetleges indítványok.

Figyelmeztetés: Az alapszabályok 11. §-a értelmében a közgyűlésen az a részvényes vehet részt, ki egy vagy több részvényt 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztáránál letétbe helyez.

A 16. § szerint a közgyűlésen csak olyan indítványok tárgyalhatók, melyeket az indítványozók az igazgatóságnak legkésőbb a közgyűlés előtt 5 nappal írásban bejelentettek. Zetelakán, Április 27-én.

As igazgatóság. Str. Reg. Carol (Br. Orbán Balázs utca) 115. sz.

Figyelem!

Nagymennyiségű, olcsó jóminőségű bécsi áru érkezett, u. m.: batiztok, grenadinok, moll és zefirek, vásznak, delinek, kartonok, glottok, jóminőségű cőrnák minden számban, kész kis gyermekruhák, kötények és férfi munkásingek, férfi-, női- és gyermekharisnyák, hajdizsek és piperecikkek nagy választékban.

Kérjük a tisztelt közönséget, raktárunkat vételkötelezettség nélkül megtekinteni szíveskedjék.

Szolgálatra készen, ajánlva magunkat, tisztelettel:

Szabados, Kovács és Boldizsár.

Egy jó házból való fiú **cukrásztanulónak** azonnal felvétetik: Ernst György cukrászdájába, Odorheiu—Székelyudvarhely Piața Reg. Mária (Batthyány-tér) 6.

KOKSZ

vason-tételekben jutányos áron kapható. Bővebb felvilágosítást ad: **SÁNDOR DÉNES** Odorheiu (Székelyudvarhely)

Str. Reg. Carol (Br. Orbán Balázs utca) 115. sz.

Előnyomda.

Kristály tiszta vonalak a legújabb bécsi minták után. Legügyesebben dolgoztatok s így módomban áll, hogy **fehér és színes himzéseket** a legszebben előkészíthetők.

Művirágot készítek batizt-, selyem- és bársonyból; régít alakítok.

Divatos lámpaernyőket minden alakban készítek. Odorheiu (Székelyudvarhely) Bul. Reg. Ferdinánd (Kossuth-utca) 2. szám (Flórián-ház).

BINDER ISTVÁN utóda.

Mai naptól kezdve

feltűnő olcsó árban kaphatók: kitűnő minőségű női és férfi szövetek, vásznak, zephirek, sifonok, feltűnő olcsó kartonok, szőttek, **kitűnő asztal- és ágyneműk**, kézilég készített kitűnő férfi fehérneműk, harisnya-gummik, főrőlőpamutok, cőrnák stb. **Szenzációt keltő olcsó és nagyon jó férfi harisnyák kaphatók!** Szolid kiszolgálás!

Pártfogást kér: **Löbl R.**

Elismert kitűnő anyagból készült, bőrfelhuzattal ellátott **gyapjufésülő gépek, tűzoltó fecskendők**

raktáron kaphatók:

WACHSMANN KÁROLY

gép- és fémáru-gyára

Sibiu—Nagyszeben.

Eladó ház. Strada Viteazul (Király-utca) 15. ss. Értkezni lehet: Király-utca 24. alatt.

Legujabb kézimunka mintáim megérkeztek

melyekről az előnyomtatott kézimunkák megtekinthetők, ugymint: Richeliő és maderia-futók, miliők, diványpárnák, ágyhuzat-betétek, zsebkezdők, faldiszek, vitragok, drapériák stb., valamint keresztsemmes és száröltéses munkák.

Nagyválaszték szalmakalapokban, gyászkalapokban, gyász-, arc-, menyasszonyi és áldozási fátylakban, mirtuszkoszorúkban és minden a kalapdiszítéshez szükséges anyagokban.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

ORDELT JÁNOS, Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-utca) 3.

Olcsó bor!

Köckereszt-tér 5. sz. alatti raktárunkból kitűnő minőségű boraink kiárusítását megkezdjük. literenkint 10 leltő fölfele. Nagyobb vételnél árkedvezmény. Teljes tisztelettel.

Orbán és Markovits

bornagykereskedők, Odorheiu—Székelyudvarhely.

Eladó ház

Str. Reg Carol (Orbán Balázs-u.) 2. szám. 3 szoba, konyha, kamra, mellékhelyiségek és szép kerttel. — Értkezni lehet a tulajdonosnál a virágoltban.

Vigyázat, mázolja!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozzuk, hogy a Boulevard Regele Ferdinánd (vult Kossuth-u.) II. sz. alatt **címfestő-, fényező- és mázoló-műhelyt** nyitottunk.

Elvállaljuk, a legolcsóbb arakon, cimtáblák és portálok festését, régi burorok felújítását.

Szíves támogatást kérnek:

J. Zitzmann és R. Bugl.

Ka-jó rend ruhára van szüksége, úgy tekintse meg Zimmermann Testvérek segesvári posztógyárosok lerakatát

Barcsay Károly divat-üzletében, hol gyári áron elismert tiszta gyapjuszövetek kaphatók.

Női kalapok alakítását vállalja, vállalkozásra, plissirozásra megbízást fogad el: Dr. Lányi Jmréné Odorheiu (Székelyudvarhely) Bul. Reg. Ferdinánd (Kossuth-utca) 29., emelet.

Öröktetők figyelmébe

Van szerencsém a közeledő ünnepekre öröktetni akaró nagyérdemű közönséget tisztelettel felkérni, szíveskedjenek öröktetni valójukat jó előre a gőzmalomba elhozni, hogy ne mind a nagyhéten jöjjenek. Egyben arról is értesítem a n. é. közönséget, hogy a gőzmalom ünnep után egy hétig szünetelni fog a gépek javítása végett és így szükségletét mindenki most öröktesse meg. Tisztelettel:

Fábián József, gőzmalom-tulajdonos.

Nagy áresések!

a közismert **Hirsch Rudolf** divatáru üzletében, hol a legjutányosabban kaphatók:

Angol mosó zeffirek	13.50	Leutól
Francia krotonok	18.—	"
Francia divatos voalok	22.—	"
Férfi angol szövetek 140 széles	95.—	"
Jóminőségű vásznak	18.—	"
Női szövetek	40.—	"
Férfi és fiukalpok	40.—	"

Nagyválaszték gyapju delinekben, francia grenadinokban, selymekben, különböző színű kiottokban és minden fajta harisnyákban, zsebkezdőkben, nadrágtartókban stb. stb.

a Szejke-fürdő megnyitása!

A fürdőtelep összes épületein, vendéglakásain végrehajtandó javítási munkálatok pünkösdre nyerne befejezést.

MÁJUS HÓ ELSEJÉTŐL

azonban hetenként három nap:

szombaton, vasárnap és hétfőn

a fürdőkurát megkezdeni óhajtó közönségnek a melegfürdő rendelkezésére áll az elkészített 12 kabinnal. Ezeket a napokon d. e. 10 órától csakott kocsijárat 2 óránkénti közlekedéssel.

Május elsejét ünnepelje mindenki Br. Orbán Balázs áldott vizű Szejke-fürdőjén: jó bor, kitűnő konyha és cigányzene mellett!